



SISÄASIAINMINISTERIÖ

Pohjoiskalotti- konferenssi Nordkalottkonferens

21.08.2010

Minister Astrid Thors

Turvallinen ja moniarvoinen Suomi

20.8.2010





Peruskäsitteitä

- **Maahanmuuttaja:** Maahan muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.
- **Oleskelulupa:** Ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnettävä lupa saapua toistuvasti maahan ja oleskella maassa. Oleskelulupa on joko määräaikainen tai pysyvä. Oleskelulupa voidaan myöntää työnteon, perhesiteen, opiskelun tai paluumuuton perusteella.
- **Turvapaikanhakija:** Henkilö joka pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Saa pakolaisaseman, jos hänelle myönnetään turvapaikka. Turvapaikanhakija ei siis vielä ole pakolainen. Turvapaikkamenettelyn yhteydessä tutkitaan ja ratkaistaan myös, voiko oleskeluluvan saada jollain muulla perusteella. Turvapaikkahakemuksen voi laittaa vireille vain Suomessa; rajalla tai poliisilla.

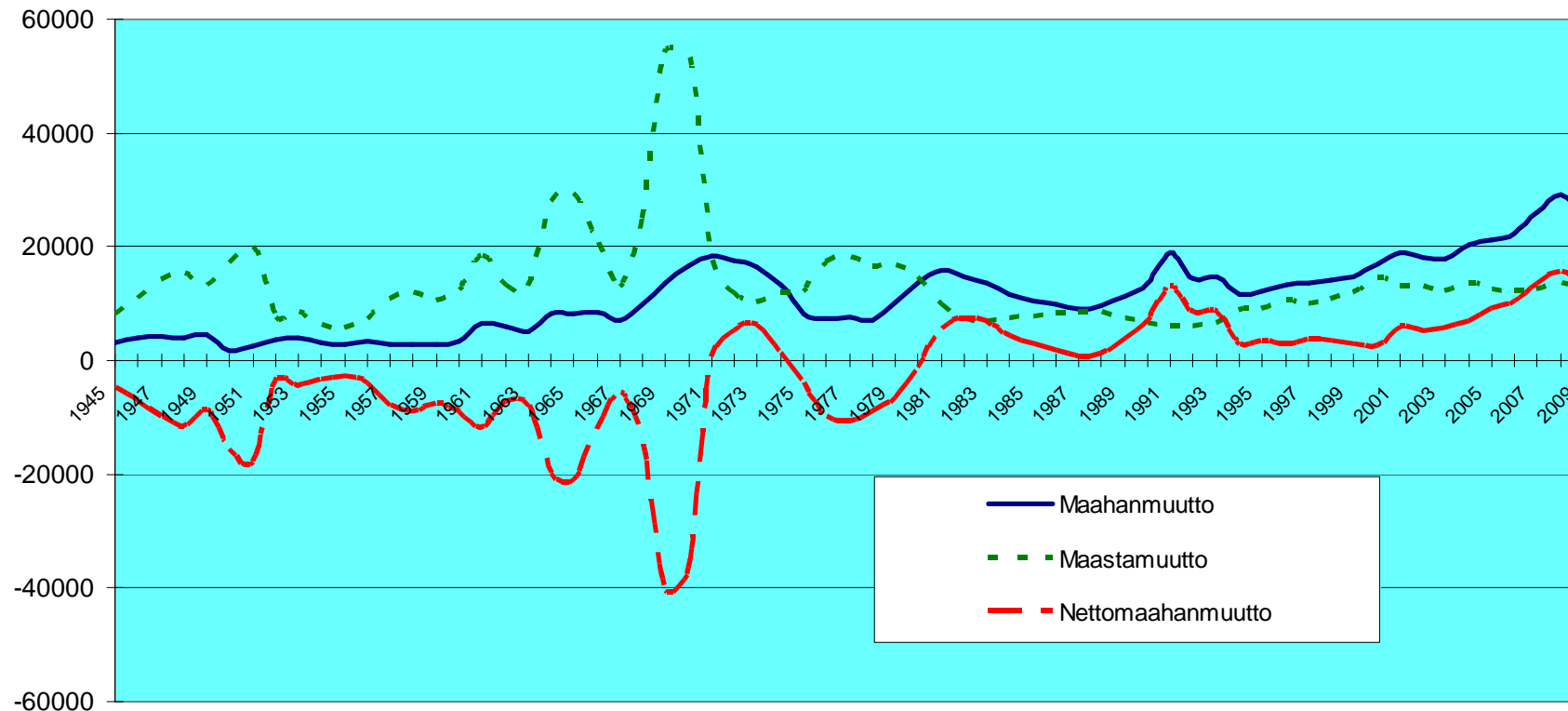


Peruskäsitteitä (jatkuu)

- **Pakolainen:** Ulkomaalainen, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka UNHCR toteaa olevan pakolainen
- **Kiintiöpakolainen:** Henkilö, jolle UNHCR on myöntänyt pakolaisaseman ja jolle on myönnetty maahantulolupa budjetissa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.
- **Kansainvälisellä suojelulla** tarkoitetaan pakolaisasemaa, toissijaista suojeluasemaa tai humanitaarisen suojelun perusteella myönnettävää oleskelulupaa.



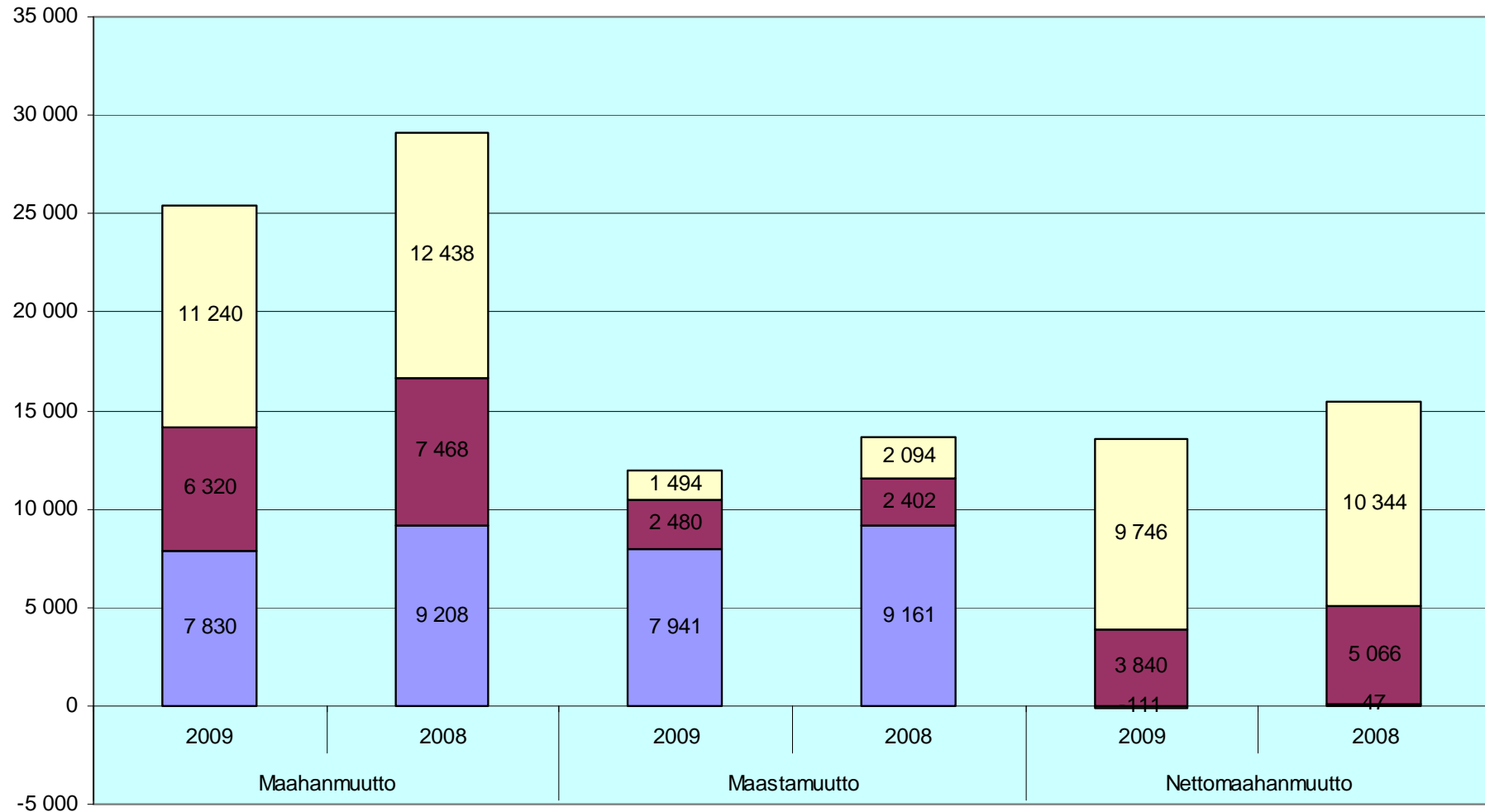
Muuttoliike vuosina 1945-2009



Lähde: Tilastokeskus
Tilastossa mukana Suomen kansalaiset



Muuttoliike vuosina 2008-2009

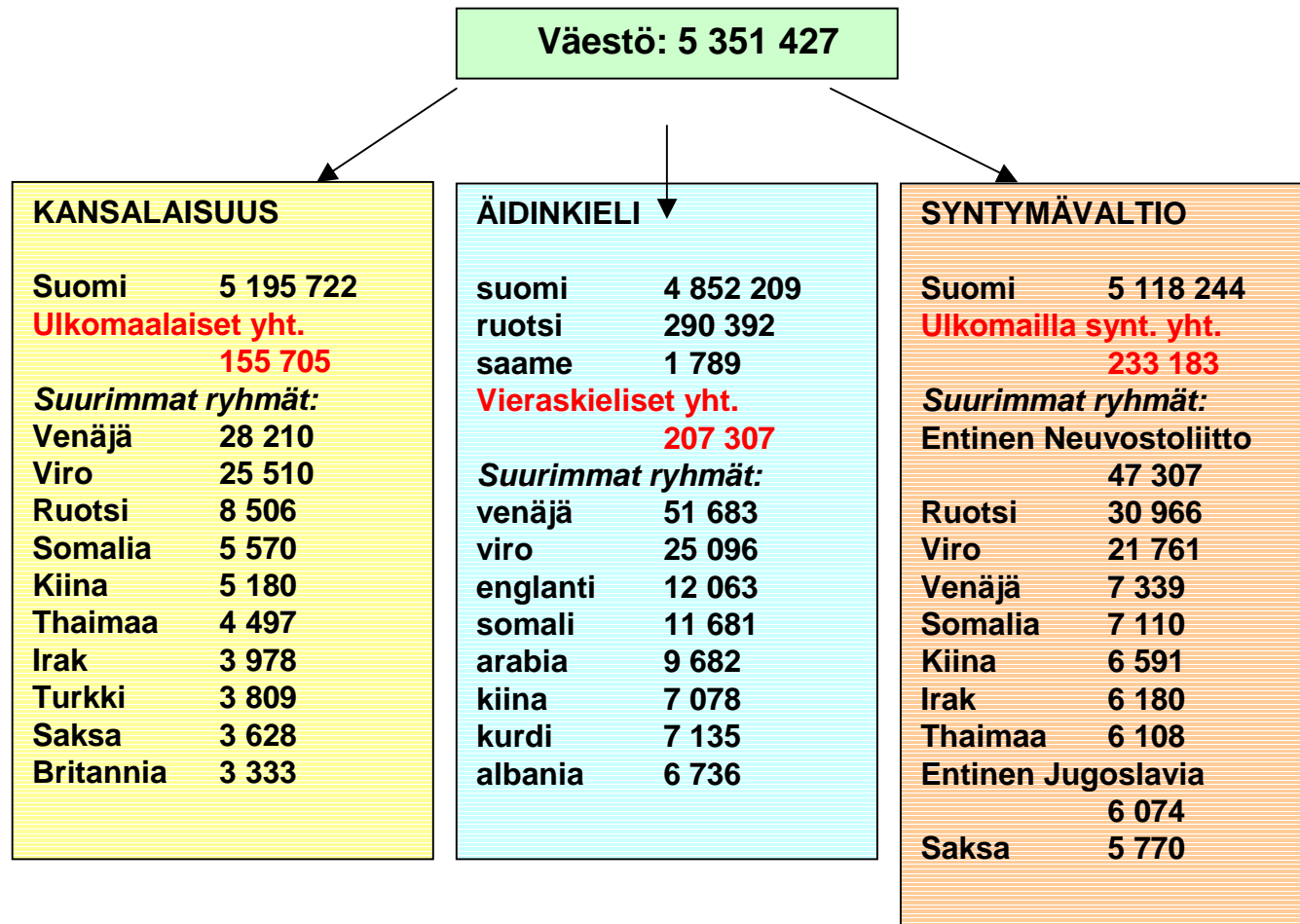


■ Suomen kansalaiset ■ -EU/ETA-maat □ -EU/ETA-alueen ulkop. maat

Lähde: Tilastokeskus



Väestö kansalaisuuden, äidinkielen ja syntymävaltion mukaan





EU-kansalaiset

- EU-kansalaisilla on vapaa liikkumisoikeus EU-alueella eikä heidän tarvitse hakea oleskelulupaa.
- Vapaan liikkuvuuden perustana on periaate siitä, että henkilö tulee toimeen omillaan.
- EU-kansalaisten täytyy kuitenkin rekisteröidä oleskeluoikeutensa, jos he oleskelevat Suomessa yli 3 kk. Tällöin toimeentulosta tulee esittää selvitystä paitsi silloin, jos henkilö on työntekijä. Työnhakijana oleva unionin kansalainen saa oleskella Suomessa kolmen kuukauden jälkeenkin kohtuullisen ajan rekisteröimättä oleskeluoikeuttaan, jos hän edelleen hakee työtä ja jos hänellä on tosiasialliset mahdollisuudet saada työtä.

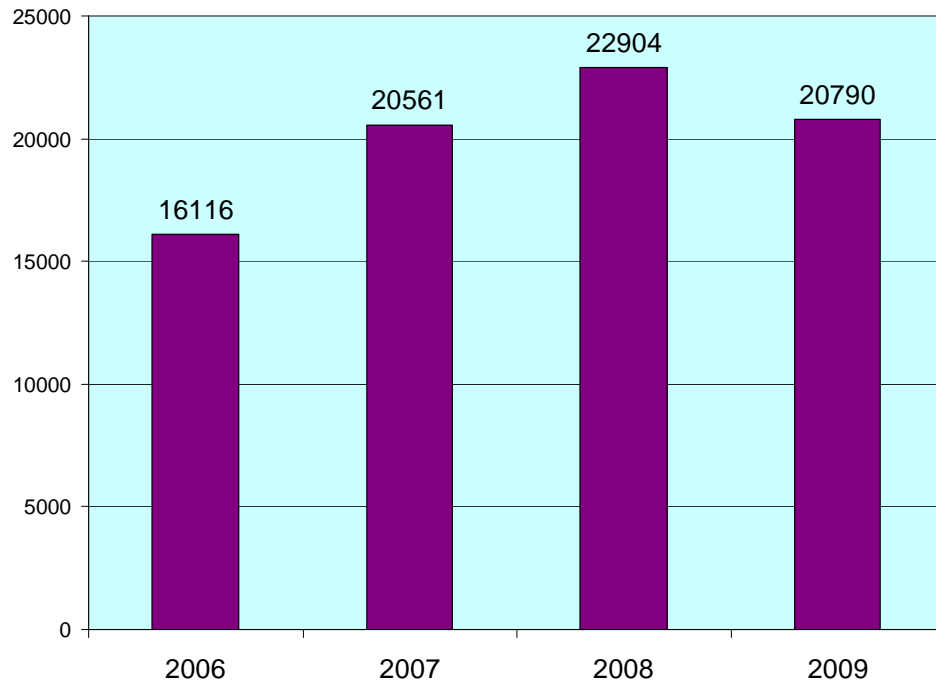


EU-kansalaiset Suomessa

Viro	25 510	Alankomaat	1 079
Ruotsi	8 506	Latvia	802
Saksa	3 628	Bulgaria	721
Iso-Britannia	3 333	Liettua	655
Puola	2 078	Tanska	621
Ranska	1 508	Kreikka	462
Italia	1 507	Irlanti	408
Espanja	1 242	Itävalta	387
Unkari	1 198	Portugali	327
Romania	1 170	Belgia	265
		Tšekki	312
		Slovakia	248
		Slovenia	74
		Kypros	31
		Malta	17
		Luxemburg	17
		Yhteensä	56 106



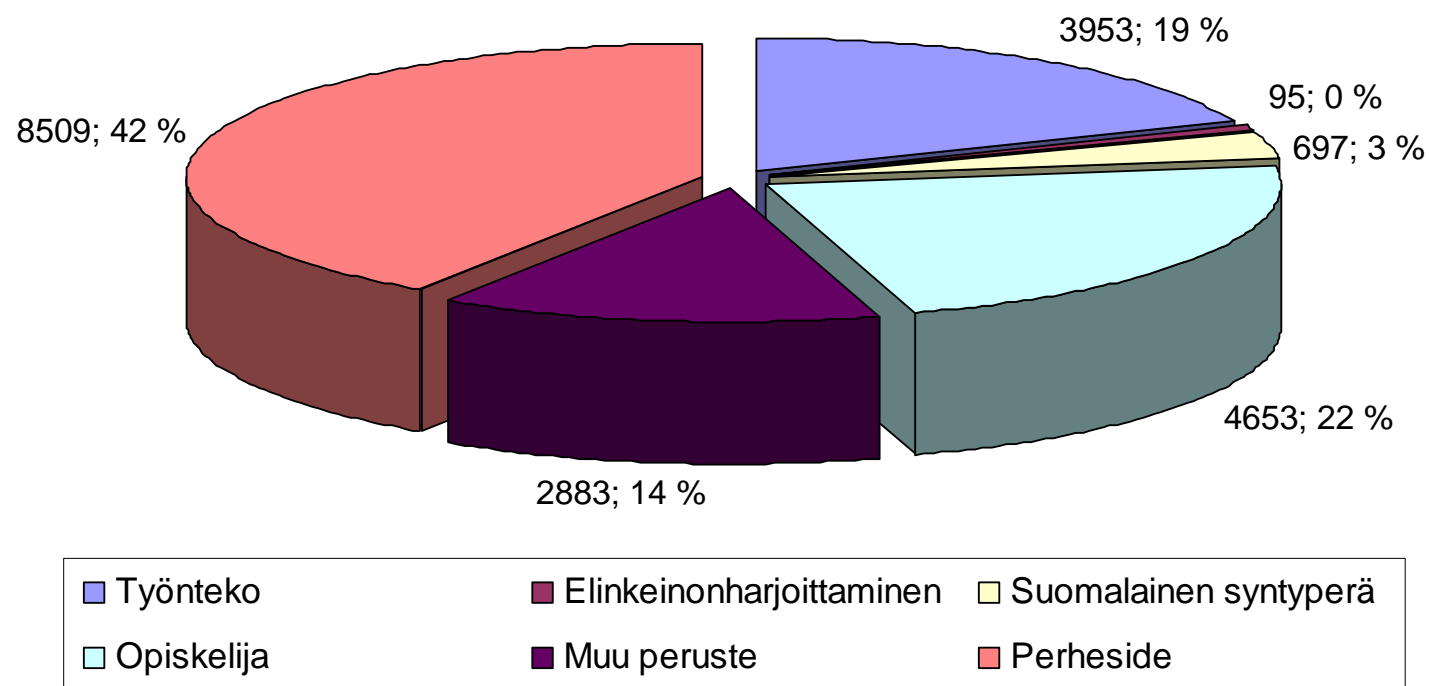
Oleskelulupahakemukset



- Työntekijän oleskelulupahakemukset vähentyneet merkittävästi vuoteen 2008 verrattuna, perhesiteen perusteella tehdyt hakemukset lisääntyneet hieman.
- Viisi suurinta hakijaryhmää vuonna 2009 ovat olleet venäläiset, somalialaiset kiinalaiset, intialaiset ja turkkilaiset.



Oleskelulupahakemukset hakuperusteittain vuonna 2009



Lähde: Maahanmuuttovirasto



Muuttoliikkeet tänään
- työperusteinen/ rakkaus/ opiskelu
jne

A. Monesta syystä

B. keikkatyöläiset/ lähetetyt
työntekijät

EU:n sisällä
yritysten sisällä
C. ns kiertomuutto



EU:n vapaa liikkuvuus

- koskee vain EU-kansalaisia
- ns. erityisosaajadirektiivikään ei merkitse suurta muutosta
- EU-maat eivät tunnusta toistensa oleskelulupia



Kesällä ehdotin kollegoilleni

- että Pohjoismaissa voisimme tunnustaa toistemme OLuvat
- täysin uusi ajatus; mutta voisimme kokeilla
- vastavuoroinen tunnustaminen EU:ssa?



Pohjoismaiden sosiaalijärjestelmien yhteensovittaminen

- ei tunne riittävästi että muuttoliikkeet ovat nopeita
- ei enää, jos sitä on ollut koskaan, muuteta loppuelämäksi
- tässäkin Halloo Norden tekee tärkeitä työtä



- Pohjoismaiden Globalisaatio-aloite
- miksi ei käsittele maahanmuuttoa ?
- yhteistä rekrytointia mahdollista harrastaa ?
- Suomi, Ruotsi Norja -
työmarkkinoiden tarve - eivät kiintiöt
ratkaisevat työvoiman
maahanmuuton



Ei kiintiöjärjestelmiä
työlupien osalta

Lähetystöjemme on myös tehtävä
enemmän yhteistyötä

- esim. meidän tulisi mahdollistaa
lupien jättäminen toisen
Pohjoismaan lähetystöön



Kotoutumisen haasteita

1. että kaikki tietoa tarvitsevat tavoitetaan
2. että kotoutumisen kaksisuuntaisuus toteutuu
3. että etniset suhteet eivät kärjisty
- testi: jos samalla tavalla kirjoitettaisiin suomalaisista, miten reagoisimme



Saatavuusharkinnasta luopuminen

-samanlaiset säännöt jo voimassa
Ruotsissa

- ei pääsääntö viiden vuoden lupa



4. Maahanmuuttajien suurempi työttömyys

5. Monella järjestöllä suuri valmius olla mukana työssä - erittäin positiivista

- mutta siellä missä ei enää ole yhteisöllisyyttä; myös kotoutuminen on haasteellista.



Kotouttamisen uudistustyö

- (1) Kotouttamislain uudistus
- (2) Kansalaisuuslain uudistus
- (3) Kokeilulaki-hankkeen esitysten toimeenpano
- (4) Pääkaupunkiseudun aiesopimus
- (5) HO:n mukaiset kuntapilotit -hanke
- (6) Kotouttamisen seurannan ja arvioinnin kehittäminen
- (7) EU-rahoitus kotoutumisen edistämiseksi
 - ESR -toimintalinja 2
 - Kotouttamis- ja pakolaisrahasto